

Här kommer årets första nyhetsbrev med bland annat färskva varginventerings siffror som redovisades vid Vargsymposiet i Vålådalen av Åke Aronson. Vi vill dessutom passa på att annonsera för att vår webbplats byter utseende från och med nästa vecka. Från och med måndag är ni välkomna in på www.viltskadecenter.se för en titt. Vissa delar av webbplatsen är fortfarande under uppbyggnad så vi kommer ut med mer information under våren.

Information och Utbildning

Information

Under januari och februari har Viltskadecenter varit inbjudna och deltagit på flera olika års- och informationsmöten för att informera om rovdjursläget och skadeförebyggande åtgärder. Exempel på dessa är Lantbrukarnas Riksförbunds rovdjursansvariga, WWF:s arbetsgrupp mot illegal jakt på stora rovdjur och Svenska Fåravelsförbundets länsföreningar.

Den 21 februari hade Viltskadecenter styrelsemöte och beslutade om 2006 års verksamhet och budget. Svenska Fåravelsförbundets representant, Robert Sandström, som varit med sedan styrelsen bildades 1999, meddelade att han tänker gå i pension och därför inte kommer att sitta kvar längre. Vi välkomnar en ny representant från Fåravelsförbundet när de utsett någon.

Viltskadecenter var väl representerat på det årliga Vargsymposiet i Vålådalen den 6-8 mars och informerade dels om vargläget, dels om erfarenheter av åtgärder för att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur och hundar samt metoder under utveckling.

Fortbildningsträff med fäbodbrukare

14-15 mars kom representanter från fäbodbrukarorganisationerna i Dalarna, Gävleborg, Jämtland och Sveriges Fäbodbrukare till Viltskadecenter på en årlig träff för fortbildning och informationsutbyte. Vi diskuterade bland annat begreppet "rovdjursstress på tamdjur" med forskare Maria Andersson från Institutionen för husdjurens miljö och hälsa (SLU), samt förebyggande åtgärder för olika scenarier och situationer.

Deltagare vid den årliga fäbodbrukarträffen. Foto: Mona HansErs

Stora rovdjur

Stora rovdjur**Förebyggande åtgärder i renskötseområdet**

Sametinget är den myndighet som hanterar såväl ersättningar för rovdjursskador som bidrag till förebyggande åtgärder i renskötseområdet. Under vintern har Sametinget och Viltskadecenter inlett ett samarbete kring åtgärder för att förebygga rovdjursangrepp på renar. Inom renskötseln finns naturligtvis mycket kunskap om förebyggande åtgärder. Precis som utanför renskötseområdet så fungerar dock inte alltid spridandet av dessa erfarenheter. En av de första åtgärderna för Sametinget och Viltskadecenter är därför att sammanställa alla resultat som har bäring på förebyggande åtgärder från studier och försök som utförts i Norden. Det har under de senaste 30 åren genomförts en rad studier av universitet och myndigheter, men också av samebyar och enskilda renskötare. Vi räknar med att ha sammanställningen klar omkring årsskiftet 2006/2007. Sammanställningen kommer att sprida erfarenheter såväl mellan olika renskötare, som till tjänstemän som hanterar renskötsel på olika nivåer.

Vi har även haft mer konkreta diskussioner med Sametinget, SSR (Samernas Riksförbund), länsstyrelserna och Naturvårdsverket där vi tillsammans har försökt uppskatta olika åtgärders effektivitet när det gäller att minska rovdjursskador på ren och kostnaden för att genomföra dessa åtgärder. Det har varit mycket givande diskussioner och tvärtemot vad många tycks tro, så finns det en stark vilja från rennäringsen att hitta och arbeta med olika förebyggande åtgärder. Förhoppningsvis kommer Viltskadecenter att kunna tillföra någonting i det arbetet. Med all säkerhet kommer vi att få erfarenheter som kan användas för att förebygga rovdjursangrepp även på andra tamdjur.

Foto: Per Ahlqvist

Varg-hundproblematiken

Projektet med Hundcampus fortsätter och fram till nu har ett 20-tal jakthundar som följt vargspår varit på kurs i Hällefors. Enligt Hundcampus bedömning så har både hundar och hundägare varit mottagliga för vad de har fått lära sig och vi ser med spänning fram emot nästa vinter, då vi kommer att testa dessa hundar igen på riktiga vargspår för att se om de är mindre intresserade av att följa dem då än de var före kursen.

När det gäller vargangrepp på hundar så jobbar vi även med ett sorts "bokslut" för vårt arbete inom detta område under de senaste 10 åren. Vi har uppgifter om 150 besiktade vargangripna hundar från Sverige och Norge sedan 1995. 139 av ägarna till dessa har vi lyckats nå för att få reda på mer kring omständigheterna

kring angreppen. Två av hundägarna har av olika anledningar inte velat svara på frågor, men övriga 137 har ställt upp på ett storartat sätt, vilket är imponerande. Den första delrapporten från det materialet kommer redan i slutet av mars. Den kommer att behandla hur många vargar som kan förväntas bli skjutna i samband med angrepp på hund vid olika skrivningar av Jaktförordningen 28 §.

Viltskadestatistik

Efter nyårsskiftet har vi också jobbat med att sammanställa Viltskadestatistiken för 2005 som presenteras i en egen rapport på Viltskadecenters webbplats.

Övrigt vilt

Övrigt vilt

Fågelinfluensans inverkan på skadeförebyggande åtgärder

Eftersom många är oroliga för hur fågelinfluensan kommer att utvecklas, tycker Viltskadecenter att det är befogat med lite information om hur åtgärder för att förebygga skador på gröda i jordbruksområden kan komma att påverka smittrisken för fåglar, djur och människor.

Först och främst är det några saker som man bör komma ihåg:

- Viruset H5N1 är inte i första hand en fara för människor utan för tama och vilda fåglar, samt djur som äter fåglar.
- Viruset har hittills aldrig förts över från en vild fågel till människan.
- Vad man vet så har vilda fåglars avföring aldrig smittat vare sig djur eller människor.
- Viruset har aldrig smittat från person till person trots att miljontals människor exponerats för det.
- De personer som har smittats av viruset har varit i extrem närkontakt med sjuka/döda tamfåglar.

H5N1 är alltså framför allt ett virus som drabbar vilda och tama fåglar. Anledningen till att det ibland förekommer epidemier bland tamfåglar är att dessa lever i stora antal och att fåglarna är i extrem närkontakt med varandra. Detta ger nämligen viruset en möjlighet att snabbt mutera till en aggressiv form. Vilda fåglar lever inte alls så tätt inpå varandra, och här är alltså risken mycket liten för att viruset skall kunna bli lika aggressivt som hos tamfåglar. Trots allt kan det naturligtvis finnas en risk för att vilda fåglar som koncentreras till vissa områden drabbas av en aggressiv form av viruset och att denna risk ökar då man avsätter områden där man odlar för fåglarna och dessutom kanske utfodrar dem.

När det gäller tranor och gäss är det emellertid så att de samlas i stora och ganska täta grupper oavsett om man utfodrar dem eller inte. Framför allt på nattplatserna samlas fåglarna nära varandra i stora antal. En utfodring av tranor och gäss kommer alltså troligen inte att ha någon större inverkan på risken för smittspridning. Med de kunskaper som för närvarande finns om fågelinfluensan och dess spridningsvägar, finner Viltskadecenter därför att det i nuläget inte är nödvändigt att vidta några speciella åtgärder. Man bör dock följa de rekommendationer som utfärdas av Jordbruksverket, SVA (Statens

Veterinärmedicinska Anstalt) och Smittskyddsinstitutet, framför all när det gäller vad man skall tänka på om man hittar sjuka och/eller döda fåglar. Rekommendationerna uppdateras kontinuerligt och anslås på vederbörande myndigheters hemsidor: www.jordbruksverket.se, www.sva.se samt www.smittskyddsinstitutet.se.

Viltskadecenter kommer kontinuerligt att hålla sig uppdaterat om hur kunskapsläget när det gäller H5N1-viruset utvecklas och eventuellt nya rekommendationer kommer att anslås på vår webbplats.

Kontaktperson på Viltskadecenter: Mikael Hake (0581-69 73 12, 070-646 48 71, mikael.hake@nvb.slu.se).

Fågelviruset H5N1 har hittills aldrig förts över från en vild fågel till människan. Foto: Mikael Hake

Grågåsstudier vid Hornborgasjön

Som vi berättade om i vårt förra nyhetsbrev (december 2005), kommer Viltskadecenter under 2006 att påbörja studier av grågässens beteende och rörelsemönster vid Hornborgasjön. Utförandet av dessa studier har nu tagit fastare former. Som information till markägare, andra berörda och intresserade kan vi nu meddela att arbetet kommer att pågå 1/4-15/7 och att följande saker kommer att göras:

- Räkning av det totala antalet grågäss runt sjön och kontroll av vilka fält gässen utnyttjar en gång i veckan under hela säsongen (slutet av mars – början av november).
- Individuell märkning med halsring av 200 grågäss (tidigare har ca 100 ex märkts i området).
- Kontinuerlig avläsning av halsmärkta gäss under hela säsongen.
- Räkning av hur många grågäss som utnyttjar de tre försöksfält där olika vallgrödor odlas för att se vilka grödor gässen föredrar (se nyhetsbrev dec-05).

Arbetet utförs tillsammans med Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Hornborgasjöns Fältstation och Leif Nilsson vid Lunds Universitet.

Kontaktpersoner: Mikael Hake (mikael.hake@nvb.slu.se) och Jan Fransson (jan.fransson@o.lst.se).

Tranan "Mitt i Naturen" hittad i Spanien

Den unga trana som märktes med radiosändare vid Grimsö 5 juli 2005 och som sedan dess följts av SVT:s "Mitt i Naturen" har återigen blivit "huvudfågel" i ett program som handlade om tranornas övervintringsplatser i Spanien. Tranan hittades i början av februari i våra svenska tranors huvudsakliga övervintringsområde i provinsen Extremadura i södra centrala Spanien. Den sågs och filmades när den gick tillsammans med sina föräldrar i en naturtyp som kallas "dehesa", som består av betesmarker med glesa planteringar av holmekar. Programmet sändes i SVT1 onsdag 15 mars. Reprisen går att se i SVT1 17/3 och 18/3 samt på webben (www.svt.se). Kontaktperson: Mikael Hake (mikael.hake@nvb.slu.se).

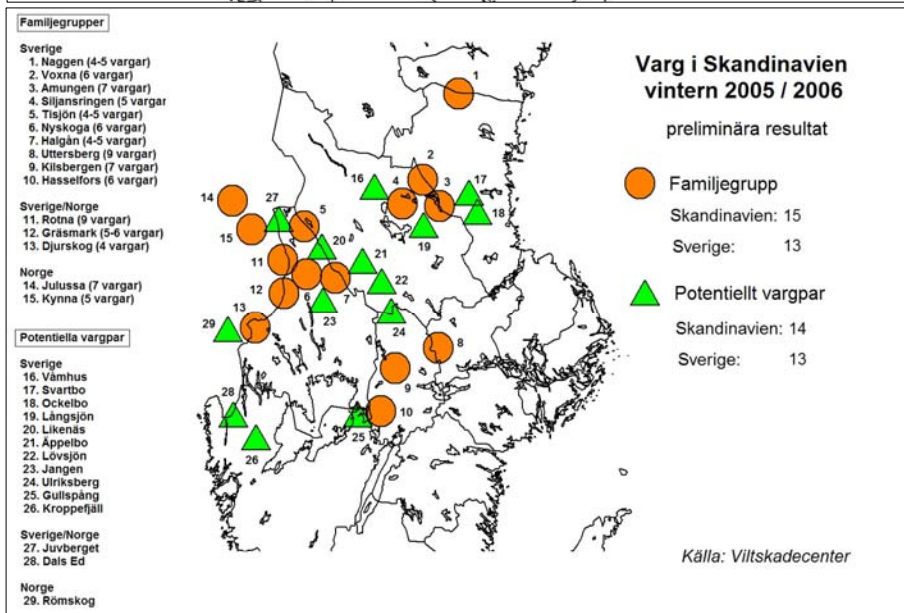
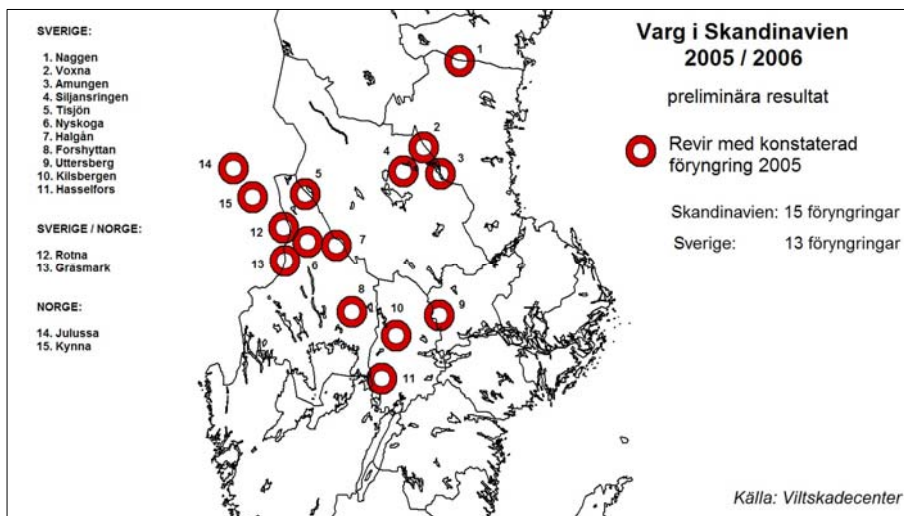
Den unga tranan "Mitt i Naturen" (längst till höger) tillsammans med sina föräldrar i den spanska "dehesan" 1 februari 2006 Foto: Mikael Hake

Inventering

Inventering

Preliminära inventeringsresultat

Inventeringen av den svenska vargstammen vintern 2005/06 är i det närmaste avslutad. Den svenska vargstammen har under de senaste tre åren uppvisat en stadig tillväxt. Preliminära resultat för vintern 2005/06 pekar på att ökningen fortsätter i ungefär samma takt. Antalet födda valpkullar i svenska vargrevir har ökat med två kullar årligen sedan säsongen 2002/03, då 7 kullar konstaterades. Den senaste säsongen (2005/06) noterades 13 valpkullar. Förra säsongen konstaterades 11 valpkullar och säsongen dessförinnan 9 stycken. Antalet stationära vargar i Sverige (exklusive vandringvargar som ännu inte etablerat revir) var under vintern 2005/06 ca 115 stycken.

**Kommande
aktiviteter**

Kommande aktiviteter

11-12 och 25-26 april

Fortbildning för besiktningsmän för rovdjursangripna tamdjur. Besiktningsmän från Norge med stor erfarenhet av rovdjursangrepp på tamdjur kommer att medverka.

Plats: Viltskadecenter, Grimsö.

27-28 april

Avstämning av säsongens rovdjursinventeringar med länsstyrelsernas rovdjursansvariga i län med fast förekomst av varg.

Plats: Viltskadecenter, Grimsö.

9 maj

Viltskadecenters styrelse sammanträder.

10-11 maj

Preliminära datum för stängslingskurs. Ges i mån av intresse.

Viltskadecenter
Grimsö Forskningsstation
730 91 Riddarhyttan

www.viltskadecenter.se

0581-920 70
070-662 58 61